

KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KULTŪROS CENTRO DARBUOTOJŲ ETIKOS KODEKSAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kultūros darbuotojų etikos kodekse (KDEK) skelbiamos bendražmogiškosios bei profesinės etikos vertybinės nuostatos ir moralaus elgesio principai, kurių įsipareigoja laikytis kultūros ir meno bei visi kiti Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro (toliau – Kultūros centro) ir padalinių darbuotojai.
2. KDEK skiriamas tam, kad padėtų darbuotojams suprasti etiško elgesio problemas, kurios gali kilti darbinėje veikloje, tarpusavio santykiuose, viešame gyvenime bei padėtų jas spręsti.
3. KDEK papildo darbuotojų teisių, pareigų ir atsakomybės nuostatas.
4. KDEK reglamentuoja etikos normas, kurios nustatomos remiantis Lietuvos Respublikos Konstitucija bei kitais norminiais aktais, demokratinėmis tradicijomis, bendražmogiškos dorovės principais, kurių pagrindą sudaro šios pagrindinės Kultūros centre puoselėjamos vertybės:
 - **pagarba žmogui ir tolerancija,**
 - **pilietinis aktyvumas ir tautiškumas,**
 - **kiekvieno bendruomenės nario atsakomybė,**
 - **bendravimas ir bendradarbiavimas,**
 - **bendruomenės narių saugumas,**
 - **demokratiškumas ir teisingumas,**
 - **lankstumas ir profesionalumas,**
 - **nuolatinis mokymasis.**
5. Šiuo kodeksu siekiama įtvirtinti Kultūros centro ir padalinių darbuotojų etikos normas, saugančias žmogiškąją vertę bei orumą, reguliuojančias tarpusavio santykius, užtikrinančias profesinės veiklos kokybę, kuriančias bei puoselėjančias Kultūros centro kultūrą.

II. KAI KURIOS PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Etikos kodeksas – tai dokumentas, atspindintis asmeninės moralės reikalavimus, profesines vertybes bei teisinius draudimus atskirtų profesijos atstovų ar organizacijos darbuotojų sprendimams bei veiklai ir tarnaujantis kaip tam tikras elgesio gidas.

Etika – tai asmens elgesį ir veiksmus sąlygojantis vertybių taikymas.

Moralė – tai žmonių elgesį reguliuojančios normos ir principai.

Kultūros darbuotojų etika – dora, pareigingumu, atsakingumu, kūrybingumu, sąžiningumu, teisingumu, žmoniškumu, objektyvumu grindžiami tarpusavio ir darbo santykiai, nepriekaištingas etinės elgsenos laikymasis viešame gyvenime.

Etikos normų pažeidimas – poelgis, veiksmas, elgsys darbe, visuomenėje, tarpusavio bendravime, sukeliantis prieštarigus bendradarbių vertinimus, pasireiškiančius, priimtų etikos kodekse dorovinės elgsenos normų nepaisymu, ignoravimu ar pažeidimu, kuris blogina bendruomenės mikroklimatą, trikdo darbinę nuotaiką ir darbo ritmą.

Etikos problema – netinkamas sprendimas ar veiksmas, pažeidžiantis etikos normas.

Etiškas sprendimas – tai geras, teisingas, visuomenės daugumos puoselėjamos vertybėms neprieštaraujantis sprendimas.

Interesų konfliktas – situacija, kai darbuotojas atlikdamas savo pareigas vykdo pavedimus ir priima sprendimus susijusius su jo privačiais interesais.

Privatus darbuotojo interesas – turtinis arba neturtinis darbuotojo suinteresuotumas.

Viešieji visuomenės (valstybės) interesai – visuomenės (valstybės) suinteresuotumas. Visuomenė tikisi, kad darbuotojas į darbą žiūrės kaip į pašaukimą.

Kompetencija – funkcinis gebėjimas adekvačiai atlikti tam tikrą veiklą, turėti jai pakankamai žinių, įgūdžių, energijos.

Vertybė – idėjos ir įsitikinimai formuojantys, skatinantys žmogaus būvį ar elgseną.

Tolerancija – kitos nuomonės, požiūrių, įsitikinimų, tikėjimo pakantus gerbimas.

III. KODEKSO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

6. KDEK paskirtis nubrėžti tolerancijos ribas darbuotojų tarpusavio santykiuose, išryškinti etikos požiūriu vengtiną elgesį.
7. Esamiems ir naujai priimamiems darbuotojams padėti geriau suprasti, palaikyti ir puoselėti svarbiausias vertybes: teisingumą, sąžiningumą, pagarbą žmogui, toleranciją, profesinę, mokslinę bei pilietinę atsakomybę.
8. Skatinti darbuotojų suvokimą, jog etinis aspektas svarbi, bet kurios veiklos sprendimo dalis, svarbi prielaida didinti visuomenės pasitikėjimą kultūros įstaigų veikla.
9. Padėti Kultūros centro ir padalinių darbuotojams vertinti ir spręsti konkrečias gyvenimo situacijas, kuriose iškyla etinio pobūdžio klausimai:

- 9.1. įtvirtinti pagrindinius kultūrinės veiklos vertybinius principus: tiesos siekimą ir laisvę bei atsakingą naudojimąsi ja;
- 9.2. kurti demokratišką, pasitikėjimą bei kūrybingumą skatinančią atmosferą Kultūros centre ir padaliniuose;
- 9.3. sutelkti Kultūros centro ir padalinių darbuotojus pripažinti, palaikyti ir puoselėti svarbiausias kultūrinės srities vertybes: teisingumą, sąžiningumą, pagarbą žmogui, toleranciją, profesinę bei pilietinę atsakomybę;
- 9.4. skatinti Kultūros centro bendruomenės etinį aspektą laikyti svarbia, bet kokio klausimo sprendimo dalimi;
- 9.5. nubrėžti tolerancijos ribas: reglamentuoti etikos požiūriu vengtiną elgesį.
10. Vienas svarbiausių KDEK tikslų – prevencinio vaidmens svarba neetiško elgesio pasireiškimams.

IV. PAGRINDINIAI ETIKOS PRINCIPAI IR VEIKLOS ETIKOS REIKALAVIMAI

11. Darbuotojai įsipareigoja aktyviai palaikyti Kultūros centro siekius, garbingai atstovauti įstaigos vidaus ir išorės gyvenime, tinkamai reprezentuoti jo vardą Lietuvoje ir užsienyje.
12. Objektyviai vertinti kitų darbus ir pastangas, atskleidžiant nepanaudotas galimybes, kolegiškai patariant ir padedant vieni kitiems.
13. Laiku, atidžiai ir profesionaliai atlikti pareiginėse instrukcijose numatytas funkcijas.
14. Siekti aukštesnės kompetencijos kultūriniame, kūrybiniame darbe, domėtis savo srities mokslo naujovėmis, kultūringai aptarnauti ir bendrauti su žiūrovais.
15. Puoselėti pagarbius savitarpio santykius su kiekvienu Kultūros centro ir padalinio darbuotoju bei su savivaldos ir kitomis institucijomis, LR valdžios institucijomis.
16. Vadovautis skirtingų lyčių lygybės principu, būti tolerantiškiems kitų nuomonei, kitų tautybių, rasė, religinių bei politinių įsitikinimų atstovams.
17. Atsakingam naudojimuisi laisve prieštarauja:
 - 17.1. nepakantumas kitokiai kolegų nuomonei bei argumentuotai kritikai;
 - 17.2. Kultūros centro darbuotojo teisės išsakyti ir ginti savo nuomonę priimant sprendimus, reikšmingus Kultūros centro bendruomenei, jos padaliniams ar pačiam asmeniškai, ignoravimas arba sąmoningas ribojimas;
 - 17.3. teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus ignoravimas arba sąmoningas ribojimas.
18. Kultūros centro ir padalinių darbuotojo etiką pažeidžia:

18.1. darbuotojų diskriminavimas dėl dalyvavimo politinėje, visuomeninėje, kultūrinėje ar sportinėje veikloje;

18.2. nesąžininga profesinė konkurencija tarp kolegų, dalyvavimas negarbinguos sandoriuose, visiems darbuotojams skirtos informacijos slėpimas, eskaluojami smulkmeniški konfliktai bei intrigos;

18.3. darbuotojo nepagarbus atsiliepimas apie nedalyvaujančio kolegos darbinis gebėjimus, asmenines savybes;

18.4. nekorektiškas, tendencingas kolegos darbo kritikavimas ir sąmoningas menkinimas dėl asmeninės antipatijos, konkurencijos, politinių ar kitokių su darbo profesionalumu nesusijusių motyvų.

18.5. kai paviešinama ar viešai aptarinėjama konfidenciali informacija apie kolegas (darbo užmokestis, karjeros ketinimai, asmeniniai reikalai ir pan.).

19. Suteikiant apdovanojimą, kolegos veiklos pripažinimą, turi būti remiamasi tik dalykišku pateikto darbo vertinimu bei profesinėmis pretendentų savybėmis, o ne asmeniniu ar politiniu santykiu.

20. Darbuotojų santykiuose tiesos sakymas, viešumas, tiesos gynimas, draugiškumas, geranoriškumas ir pagarba yra vieni svarbiausių Kultūros centro bendruomenės nario etikos principų.

21. Atsiradus tarpusavio santykiuose konfliktinėms situacijoms privalu:

21.1. elgtis tolerantiškai, atvirai, objektyviai ir savikritiškai;

21.2. išklausti visų pusių argumentus ir ieškoti objektyviausio sprendimo.

22. Suprasti, jog Kultūros centro ir padalinių darbuotojų laisvei prieštarauja:

22.1. nepakantumas kitokiai kolegų nuomonei bei argumentuotai kritikai;

22.2. teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus ignoravimas;

22.3. gyventojų išsakomos nuomonės apie priimamus reikšmingus bendruomenei sprendimus sąmoningas ribojimas arba ignoravimas.

23. Tausoti ir atsakingai naudoti Kultūros centro ir padalinių turtą, medžiaginius išteklius, taupiai naudoti valstybės, rėmėjų, investuotojų lėšas vykdant įstaigos tikslus, uždavinius ir prisiimtus įsipareigojimus. Šią nuostatą pažeidžia:

23.1. Kultūros centro ir padalinių materialinių bei finansinių išteklių naudojimas politinei veiklai, privačiam verslui ar asmeninių poreikių tenkinimui;

23.2. piktnaudžiavimas Kultūros centro ir padalinių ištekliais vykdant projektus;

23.3. Kultūros centro nuosavybės niokojimas dėl piktavališkumo arba dėl aplaidumo.

24. KDEK pažeidžiamas ir tais atvejais, kai darbuotojas žemina Kultūros centro bendruomenės nario vardą: nevalyvumu, nemandagumu, girtavimu, narkomanija ir kitais visuomenei nepriimtinais, žalingais įpročiais.

25. Kultūros centro tarybos nariai, vadovaudamiesi atsakomybe, viešumu, turi siekti teisingai nagrinėti prašymus, skundus, pareiškimus, neturėti asmeninio išankstinio nusistatymo, savo įgaliojimus naudoti priimant nešališkus sprendimus, nesinaudoti tarnybine padėtimi.
26. Remti ir plėtoti darbuotojų laisves ir teises, skatinti kolegišką keitimąsi kūrybinėmis idėjomis, plėtoti tarpinstitucinius, tarptautinius ryšius.
27. Kiekvienas Kultūros centro ir padalinio darbuotojas turi be baimės, tačiau korektiškai ir geranoriškai kelti į viešumą esamas negeroves, jis turi būti teisingai suprastas, tik kaip siekiantis pagerinti bendruomenėje profesinės etikos klimatą.
28. Kiekvienas Kultūros centro ir padalinio darbuotojas turi prisiimti dalį atsakomybės už sklandų Kultūros centro darbą, savo veikloje turi vadovautis bendruomenės viešaisiais interesais, vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto.
29. Gerbti ir aktyviai prisidėti, puoselėjant esamas ir kuriant naujas bendruomenės tradicijas.

V. DARBO ETIKA

30. Bendraujant ir bendradarbiaujant dalykinėje srityje, Kultūros centro ir padalinių darbuotojai turi būti kompetentingi, kultūringi, humaniški, teisingi, reiklūs sau ir kitiems. Kontroliuoti ir slopinti tokius savo asmeninius bruožus kaip nervingumas, nesusivaldymas, emocinis karščiavimasis ir pan.
31. Darbuotojas privalo nešiurkščiai, neįžeidžiančiai, bet reikliai reikšti kategorišką nepakantumą nesąžiningumui, elgesio normų pažeidimo faktams.
32. Tiesioginių ar netiesioginių dovanų, paslaugų, tiesiogiai nesusijusių su darbu, reikalavimas arba priėmimas, vertinamas kaip neetiškas poelgis.
33. Pasitikėjimo atmosferai kenkia konfidencialios informacijos pateikimas (atskleidimas) tretiesiems asmenims, jų aptarinėjimas su kitais darbuotojais nesant specialaus pagrindo (teisinio pagrindo).
34. Neleistinas, nekorektiškas, tendencingas kolegos darbo kritikavimas ir sąmoningas menkinimas dėl asmeninės antipatijos, konkurencijos, politinių ar kitokių su vertinamo darbo profesionalumu nesusijusių motyvų.

VI. KODEKSO PRIĖMIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

35. Būtina KDEK priėmimo sąlyga – viešas jo projekto svarstymas, kad jis būtų priimtas kaip įsipareigojimas, o ne įpareigojimas.

36. Priimtas KDEK skelbiamas viešai, įteikiamas asmeniškai kiekvienam Kultūros centro ir padalinių darbuotojams.
37. Kultūros centro bendruomenė įsipareigoja gerbti KDEK ir rūpintis jo veiksmingumu.
38. Laikytis šio kodekso reikalavimų – kiekvieno darbuotojo pareiga ir garbės reikalas.
39. Paaiškėjus, kad Kultūros centro ar padalinio darbuotojas grubiai ir reguliariai pažeidžiantis KDEK, pats priimtą sprendimą apie pasitraukimą iš Kultūros centro bendruomenės.
40. KDEK vykdymo priežiūrą atlieka atstovavimo pagrindu sudaryta etikos komisija, susidedanti iš 5 Kultūros centro ir padalinių darbuotojų, patvirtinta vadovo įsakymu.
41. Etikos komisija savo darbą atlieka vadovaudamasi patvirtintu etikos komisijos darbo reglamentu.
42. Sankcijos už darbuotojų etikos pažeidimus taikomos atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą. Moralinio poveikio priemonės (pvz., pastaba, įspėjimas, įvertinimo paviešinimas ir pan.). Kodekso priežiūrą vykdančios etikos komisijos sprendimai yra rekomendacinio pobūdžio, priimant sprendimą dėl darbo sutarties pratęsimo, dėl darbuotojo skyrimo į aukštesnes pareigas, atestuojant aukštesnei kvalifikacinei kategorijai gauti ir vidinės atestacijos metu bei kitais atvejais.
43. KDEK negali numatyti visų nepagarbos pripažintų kultūrinio darbo atvejų, todėl etikos komisija, sprendama konkrečius pareiškimus dėl etiškai nederamo elgesio, kultūros darbuotojų etikos kodekso nenumatytais atvejais turi spręsti, ar konkretus poelgis suderinamas su kultūros darbuotojo etikos kodekso pripažintomis pamatinėmis etikos vertybėmis, ar gali būti toleruojamas.
44. KDEK neturėtų stabdyti etinių diskusijų, priešingai, priimtas kaip bendruomenės sutarimas dėl tam tikrų vertybinių elgesio nuostatų, jis turėtų palaikyti etinį rūpestį ir skatinti svarstyti, diskutuoti etinius klausimus ir tai, kaip jie turėtų būti sprendžiami.

SUSIPAŽINAU: